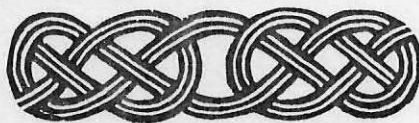

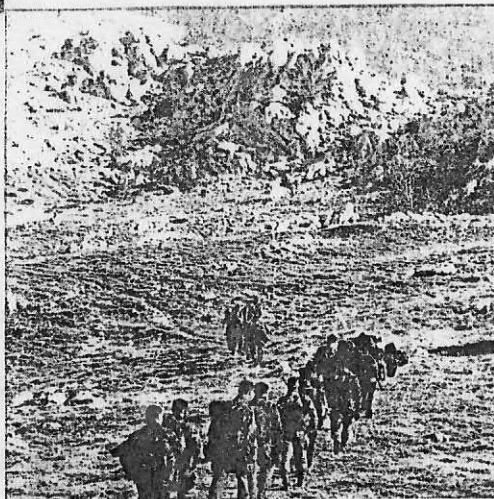
broj 3 / ožujak 1993 .

RIJEČ

**Glasnik
Hrvatske
kulturne
zajednice**

WIESBADEN

Naslovnica; fotografije:

1. Zadar, 1991.
2. Uspon hrvatskih specijalaca na Velebit, siječanj 1993.
3. Hrvatski vojnik na položaju u Zemuniku, veljača 1993.

RIJEČ - Glasilo Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden
WORT - Mitteilungsblatt der Kroatischen Kulturgemeinschaft Wiesbaden e.V.

Odgovara: Hrvatska kulturna zajednica Wiesbaden
Verantwortlich: Kroatische Kulturgemeinschaft Wiesbaden e.V.
Friedrichstr.24
6200 Wiesbaden

Tel.: 0611/ 443482 i 174153
Faks: 0611/ 495111

Uredničko vijeće: Biserka Andrijević, Edvin Bukulin i Maja Runje
Redaktionsrat:

Bankovni račun: Nassauische Sparkasse Wiesbaden
Bankverbindung: Kto/ 116 027 186
BLZ/ 510 500 15

CLANOVIMA HRVATSKE KULTURNE ZAJEDNICE WIESBADEN I, DRAGIM
PRIJATELJIMA KOJI PODUPIRU ILI PRATE RAD NAŠEGA DRUŠTVA

Štovani i dragi prijatelji!

U rukama Vam je naša treća "Riječ". Ona govori o onome što smo zadnjih nekoliko mjeseci radili i o onome što smo započeli s namjerom da traje. Tu na prvom mjestu mislimo na novoosnovane ili obnovljene radne skupine koje su oblikovane na našem zadnjem proširenom sastanku članstva i prijatelja 1.veljače. Nadamo se da će radne skupine biti jezgre oko kojih ćemo se okupljati na zauzeti i zanimljivi rad i razgovor. Smisao ovog rada je da nas okupi na nizu točaka na kojima se križaju odrednice naše hrvatske sudbine, kako bi ta područja unapredjivali, proširivali i uljepšavali.

Predajući Vam ovu "Riječ" željeli bismo podsjetiti da je "Riječ" zamišljena kao susretište svih članova i prijatelja Zajednice i da su njene stranice otvorene za široki razgovor. Stoga Vas molimo da se javite svojom riječi. Čekamo prijedloge, pohvale i kritike! A kako bismo potaknuli na takvu vrstu razgovora, u ovom smo proju upriličili anketu s pitanjem "Što mislite o radu Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden?".

Naša sljedeća godišnja skupština održat će se, kako je javljeno pozivom, u subotu, 13.ožujka, u 19 sati u prostorijama Hrvatske župe u Waldstrasse 95 u Wiesbadenu, pa Vas, veseleći se da ćemo se opet svi okupiti, do tada srdačno i prijateljski pozdravljamo.

Vaši (članovi predsjedništva):

Maja Runje (tel. 443482);
Ivo Andrijević (tel.06128/45856);
Marija Crnčić (tel.06122/16940);
Edvin Bukulin (tel.06145/2167);
Biserka Andrijević (tel.06128/45856);
Slavko Brodjanac (tel.06722/6767);
Mila Grgač (tel.409996);
Vera Tomašić (tel.:520434);
Slavko Vrdoljak (tel.:509897);
Jozica Šnuderl (tel.842874);
Zdenka Tropšek (tel.260262).

ČESTITKE

Više hrvatskih i njemačkih institucija i društava s kojima suradjujemo uputilo je krajem prosinca prigodne božićne i novogodišnje čestitke članovima Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden.

*Mati mila, drugu domovinu, veliku i mladu nosim u žilju,
Koje čekića iz njenog pepela*

*Dobrotu mislim, dobrotu i ljubav mislim
Hrvatsku mislim
Da moja žalba, bude moja žalba
Da moja krv, bude moja krv
Da moji mrtvi, budu moji mrtvi*

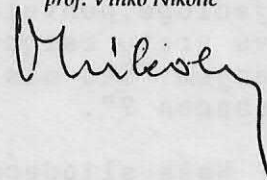
*Drugu Hrvatsku mislim na granici svijeta,
Na moru, na velikom moru*

*Sanjam, sanjam, sanjam
Hrvatsku sanjam*

Boris Maruna: DRUGU HRVATSKU MISLIM (ulomak)

*Čestit Božić i sretnu Novu godinu
prijateljima, suradnicima i svim ljudima
dobre volje u domovini i širom svijeta želi*
HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Predsjednik
prof. Vinko Nikolić

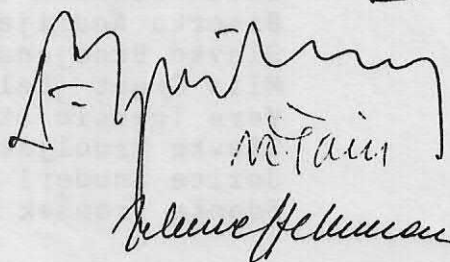
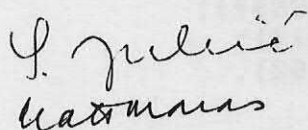

Čestitka Hrvatske matice iseljenika

Čestit Božić i sretnu 1993.

želi Vam

Matica hrvatska

Čestitka Matice hrvatske

ANKETA ANKETA ANKETA ANKETA ANKETA

S namjerom da članove i prijatelje potaknemo na prijedloge i kritiku, te da pružimo priliku za prikaz dijela stavova i mišljenja, ovih smo dana u Wiesbadenu i okolici pitali:

ŠTO MISLITE O RADU HRVATSKE KULTURNE ZAJEDNICE WIESBADEN ?

Svim sudionicima srdačno zahvaljujemo na odgovorima!

Marijanne Bukulin, nastavnica, Flörsheim:

Divim se radu Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden jer znam kakav trud zahtjeva rad u jednom društvu, nakon radnog vremena u redovnom zanimanju. Posebno mi se sviđa "Riječ" jer mislim da je važno da su dobro obaviješteni i oni članovi koji možda ne mogu sudjelovati u djelatnostima. Od svih djelatnosti najvažnijima su mi se učinili informacijski štandovi koje je Zajednica tijekom 1991. i 1992. imala u gradu. Ja sam Njemica i znam kako je teško u njemačku javnost prenijeti činjenice o Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini.

Ante Čotić, župnik na njemačkoj župi, Wiesbaden:

Smatram da nema dovoljno informacija o radu Zajednice, a također da suradnja među društvima nije zadovoljavajuća. Ponuda bi morala biti raznovrsnija, tako da može zadovoljiti različite interese. Žao mi je da su pojedini djelatnici izuzetno opterećeni. Inače, treba izbjeći animozitete i osobna profiliranja.

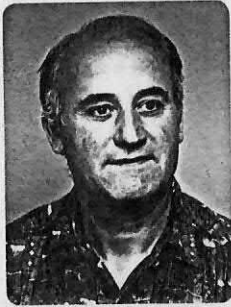

Luca Rimac, domaćica, Wiesbaden:

Smatram da je rad kulturnog društva važan i da nam takvo društvo u Wiesbadenu treba. Osobno su mi dragi i simpatici ljudi koji u društvu najviše rade. Voljela bih kada bi ubuduće bilo više rada s djecom.

Joso Vlainić, monter, Wiesbaden:

Cijenim rad Hrvatske kulturne zajednice i žao mi je da radi rada na terenu ne mogu uvijek sudjelovati u poslu. Inače, ja sam član i ostalih organizacija u Wiesbadenu. Podržavam sve što je hrvatsko.

Andrija Petrušić, bravar, Wiesbaden:

Hrvatska kulturna zajednica treba nastaviti raditi tako kako je radila do sada. Što se mene tiče, volio bih da ima više kontakata s kulturnim i političkim radnicima iz domovine.

Augustin Vlašić, župnik Hrvatske župe Wiesbaden:

O "Riječi": S pažnjom sam čitao i jedan i drugi broj "Riječi". Već na samu odluku da izdajete list moram reći: Bravo!. Znam koliko tu treba truda, znanja, pa i novaca. Vjerujem da će list sve više služiti svojoj svrsi. To on može i hoće jer znam da među članovima Zajednice ima ljudi s dovoljnim znanjem i iskustvom. Po mom osobnom mišljenju trebalo bi otvoriti rubriku čitatelja kojom bi se hrvatskog čovjeka poticalo na kreativnost (posebno mlade!) i dalo mu priliku da se sam nadje u listu, bilo perom bilo kistom, kako bi list prihvatio kao svoj, a ne "nečiji tamo". Hrabro!

Agneza Novak, voditeljica kuhinje, Wiesbaden:

Hrvatska kulturna zajednica bi trebala obaviještavati i nečlanove, sve obitelji, a "Riječ" slati u sve domove. Tako bi se ljudi više zauzimali, a postajali bi i članovi. Ovako oni koji ne dolaze u crkvu, gdje se dobivaju mnoge informacije, ne mogu puno saznati. Ja, na primjer, znam malo o Vašem radu, a nisam do sada imala ni prilike vidjeti Vaš glasnik.

Marijan Batinić, profesor, Wiesbaden:

Hrvatska kulturna zajednica je Hrvatima u Wiesbadenu veoma potrebna. No, njen osnovni smisao rada bi trebao biti u prosvijećivanju našeg puka na kulturnom, povijesnom i političkom području. Rad bi morao biti kontinuiran, sistematski i s većim sudjelovanjem ljudi, a stručnjaka i intelektualaca imamo dovoljno. Njihov je angažman nužno potreban, ako se Zajednica želi dokazati među ljudima u Wiesbadenu.

Jasenka von Vuchetich, fizioterapeutkinja, Niedernhausen

Koliko sam mogla primjetiti, rad Hrvatske kulturne zajednice je širok i višeslojan. Djeluje kulturno društveno, odgojno, informativno, okuplja ljude, a djeluje i humanitarno. Nadam se da će njezino djelovanje na zbližavanju i na širenju kulture, što joj je glavna svrha, jačati, te da će u svemu suradivati puno članova.

R a z g o v o r

Š I M E   Č U L I N A

Uredništvo Riječi uvodi rubriku "Razgovor" s namjerom da predstavi osobe koje žive i rade među nama, u Wiesbadenu. Prvi sugovornik s kojim smo imali čast razgovarati bio je gospodin Šime Čulina, višegodišnji član Hrvatske kulturne zajednice.

Riječ: Gospodine Čulina, doživljavamo Vas istaknutim članom hrvatske zajednice u Wiesbadenu; Vaša se zauzetost ističe velikim odricanjem za Hrvatsku, posebno velikim novčanim odricanjem. Znamo da radite samozatajno i da se ne nastojite društveno ili stranačkopolitički istaknuti. Što Vas potiče na takav stav?

Čulina: Zaljubljen sam u Hrvatsku, u njene ljude i njene krajeve. Osjećam da sam bez Hrvatske nitko i ništa. Politički se pak ne želim angažirati, politiku prepuštam drugima, ja samo nastojim općenito pomoći.

Riječ: Ovih ste se dana upravo vratili iz Zadra. Tmo Vas je zatekao početak hrvatskog napada na neprijatelje koji su zaposjeli zadarsko zaledje. Kakvo je raspoloženje vladalo Zadrom?

Čulina: Izvršno raspoloženje! Ljudi su ovaj hrvatski vojni pothvat jedva dočekali. Drago mi je da sam to doživio! Kada smo čuli da je naša vojska oslobodila zaposjednute krajeve, veselju nije bilo kraja. Gradom je zavladao svečano raspoloženje i radost kao da će Božić! Sljedećih se dana ustajalo u zoru da se čuje što se događalo po noći!

Riječ: Rodjeni ste u Pridragi. U Vašoj 10. godini obitelj seli u okolicu Donjeg Miholjca. Koji je od ovih krajeva Vaš uži zavičaj?

Čulina: Pridraga mi je rodni kraj i najdublje mi je u srcu. Ali i Šlavonija mi je draga! Za Novigradsko more me vežu dječaka sjećanja. Često mislim na te dane, na morsku obalu, na škrtu zemlju, na Pridražane. Kada sada u Zadru susrećem prognane sumještane, to mi je strašno teško.

Riječ: Vaša briga i odgovornost za nacionalno dobro su izrazito naglašene. Pretpostavljamo da je ovakav stav i doživljavanje posljedica gorkog iskustva. No, vjerojatno je i plod razmišljanja i utjecaja ljudi oko Vas. Za koga biste rekli da je na Vas bitnije utjecao u mladosti?

Čulina: Pridraga je uvijek bila izrazito antijugoslavenski raspoložena. Prije drugog rata u njoj je jaki utjecaj imala Radićeva misao. Osim toga je hrvatstvo čuvala i crkva. No, ne mogu reći da je postojala neka osoba koja bi odigrala presudnu ulogu u oblikovanju mojih političkih stavova. Sjećam se da sam u prvi otvoreni sukob s jugoslavenskim režimom došao u svojoj 17. godini i da sam tada već imao izgradjeni i bezkompromisni stav. Cijelo se moje biće bunilo protiv jugoslavenstva, srpskog strahovladja i diktature. Bilo mi je jasno sa se protiv takvog sistema treba boriti. Odlučio sam raditi protiv ugnjetavača koliko god su mi to moje sposobnosti i mogućnosti dozvoljavale.

Riječ: U Njemačkoj poznajete mnoge ljude koji su velike snage ulagali u borbu za hrvatsko oslobođenje. Da li Vam je hrvatsko pitanje na umu i nakon dolaska u Njemačku?

Čulina: U Njemačku sam došao 1969. i odmah sam se uključio u redove oporbe. Godinama nisam išao kući. Suradjivao sam, koliko su mi mogućnosti dozvoljavale, gdje god sam mogao. Putovao sam u mnoge gradove i pomagao .

Riječ: Ako ste tako velike snage darivali zajedničkim ciljevima, niste li time zapostavljali svoj osobni život, posebno obitelj?

Čulina: Nažalost ...

Riječ: Izuzetno ste zauzeti od početka rata.

Čulina: Od trenutka kada sam vidio da se približava opasnost, osjećao sam da moram biti tamo. Požurio sam u Slavoniju. Bilo je ljeto, suseljani su u zemlji kopali skloništa, jer su u tom kraju rijetke kuće s podrumima, i ja sam im se pridružio poslu. Od tada do danas bio sam 40 puta u Hrvatskoj.

Riječ: Nosili ste pomoć?

Čulina: Nikada nisam išao praznih ruku.

Riječ: Jedno drugo područje: kako vi vidite budućnost hrvatske zajednice u Njemačkoj? Do sada smo malo o tome govorili, jer su nam oči stalno bile uprte k jugu. Sada imamo matičnu državu, nije li vrijeme da se jače povežemo i počnemo na duži rok planirati naš zajednički život u našoj drugoj domovini?

Čulina: Ne, ja ne vidim našu budućnost ovdje, ja našu budućnost vidim u Hrvatskoj. Svatko tko bude želio, uskoro će u njoj naći kruha i moći će se vratiti.

Riječ: Ne govori li to samo Vaše srce ?

Čulina: Ne samo srce, to je moja procjena. Hrvatska će za desetak godina biti zemlja u kojoj će se živjeti solidno i zadovoljno.

Riječ: Član ste Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden od njenog osnutka. Ponekad međutim stičemo dojam da se Vama naš rad, koji je velikim dijelom kulturne i općedruštvene naravi, ne čini naročito važnim. Ili se možda varamo?

Čulina: Varate se! Svaki mi se rad hrvatskih udruga čini važnim. No, sada je ipak najvažnija izravna pomoć hrvatskoj obrani. Hrvatska se mora obraniti, mora protjerati napadača i osloboditi svoja područja i učvstiti granice. U obrani mora svatko sudjelovati.

Riječ: Vaša poruka zajednici u Wiesbadenu?

Čulina: Svatko neka pomaže koliko može. Treba pomagati novcem. Moramo se malo i žrtvovati. To nam neće biti preteško, jer nas većina dosta lijepo živi. Važno je da tako čini svatko. A nagrada će nam biti slobodna Hrvatska.

Šime Čulina s kćerkom Danijelom

Razgovor vodila: Maja Runje

POZDRAVLJAMO NOVE ČLANOVE

Novi članovi Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden su:

Ljerka Žigrić,
Krešimir Žigrić,
Sibylle Žigrić,
Zlatko Žigrić,
Jasenka von Vuchetich i
Branimir von Vuchetich.

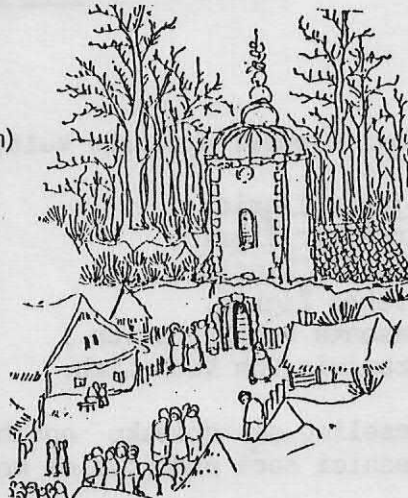
Veselimo se dolasku novih članova. Također se nadamo da će u Zajednici naći područje na kojem će sa zanimanjem moći djelovati.

**BOŽIĆNA PRIREDBA HRVATSKE KULTURNE ZAJEDNICE
- HRVATSKA PREDBOŽIĆNA VEČER UZ SLAMU, PŠENICU I SVIJEĆE -
Wiesbaden, dvorana "Mariahilf", 5. prosinac 1992.**

PROGRAM NAŠE PRIREDBE

I

- Pozdrav
1. Zbor Hrvatske kulturne Zajednice Mainz..... Bože čuvaj Hrvatsku
(Dani Maršan / Drago Britvić)
Ne dirajte mi ravnicu
(Marijan Skoro / Davor Grčević)
  2. Dječja kazališna skupina ..... Najljepši Božić
(Jagoda Truhelka: "Zlatni danci")
U igrokazu nastupaju:
    - Tomislav Rimac ..... kao Dragoš
    - Hrvoje Lojen ..... kao Čiro
    - Cvita Runje ..... kao Anica
    - Pepica Tropšek ..... kao Kristina
    - Lidija Crncić ..... kao mama
    - Filip Grabovac ..... kao tata
    - Dramatizacija ..... Jožica Šnuderl
    - Režija ..... Biserka Andrijević
  3. Jassica Tomašić ..... Božiću (Dragutin Domjanić)
  4. Martina Dekarin /gitara/ ..... Zdravo djevo
  5. Andrea Novak ..... Hrvatska zemlica (Pajo Kanižaj)
  6. Zbor Hrvatske kulturne zajednice Mainz ..... Radujte se narodi
U to vrijeme godišta
Narodi nam se
Vura te noći (iz Turopolja)
  7. Laurenz von Vuckovich ..... Božiću mali (nepoznati autor)
  8. Potpourri od tri hrvatske božićne pjesme:
Pastiri stan' te se (Ferdo Livadić)
Sklopi blage očice (izvorna iz Lupoglava)
O, pastiri vjerni čuvari (Vladimir Rožman / Mate Lešćan)
Izvode: Peter Doebel ..... čelo
Monika Bukulin .... flauta
Edvin Bukulin ..... glasovir

II

Večera, aukcija slika iz zbirke "Vile Velebita" , tombola.

Voditelji priredbe: Ksenija Vraneša i Ante Marinčić: voditelj aukcije
Branimir von Vuchetich; glazbeni urednik priredbe: Edvin Bukulin .

PRIZORI S PRIREDBE

Zbor Hrvatske kulturne zajednice Mainz

Program je započeo nastupom sjajnog zbora Hrvatske kulturne zajednice Mainz. Susjedi i prijatelji rado su se odazvali pozivu, razveselili nas lijepim i dotjeranim nastupom i uveličali nasu priredbu.

Zbor Hrvatske kulturne zajednice Mainz

Voditelji

Priredbu je vodio simpatični mladi par voditelja: Ksenija Vraneša i Ante Marinčić.

Ante Marinčić i Ksenija Vraneša

Zlatni danci

Središnji dio priredbe ispunio je nastup djece u igrokazu prema književnom djelu "Zlatni danci" spisateljice Jagode Truhelke.

Jahoda Truhelka je, uz Ivanu Brlić-Mažuranić, napisala najljepše stranice hrvatske književnosti za mladež, pa je djelatnicima Zajednice bio posebni izazov božićnu proslavu uveličati dijelovima iz "Zlatnih danaka". Sami su napravili dramatizaciju, priredili glazbu, rasvjetu i scenu.

Dragoš (Tomislav Rimac), Anica (Cvita Runje) i Ćiro (Hrvoje Lojen)

Veselila su se djeca koja su glumila, odrasli koji su radili na pripravama i gledatelji koji su izvedbu pratili s velikom pažnjom i nagradili je dugotrajnim i srdačnim pljeskom.

Dragoš (Tomislav Rimac) i Kristina (Pepica Tropšek)

Tata (Filip Grabovac) i mama (Lidija Crncić)

Peter Doebel

Prijatelj

Petar Doebel, Nijemac, uvježbao je niz hrvatskih božićnih skladbi i izveo ih na čelu.

Andrea Novak

Naš prelijepi - kaj -

Andrea Novak, izvrsno je interpretirala kajkavsku pjesmu Paje Kanižaja, Hrvatska zemlica.

Darovi

Ljerka Parkos-Žigrić darovala je veliku dotjeranu tortu koju smo dražbom prodali za 250.-DM. Restaurant Mauritius (obitelj Škvorić) darovao je pečeno prase koje smo nudili za večeru, a mnoge druge obitelji donijele su salate, kavu i kolače i tako omogućile da postignemo prihod od 2.300.-DM koji smo poslali siromašnim žiteljima Crnih Lokava u Hercegovini.

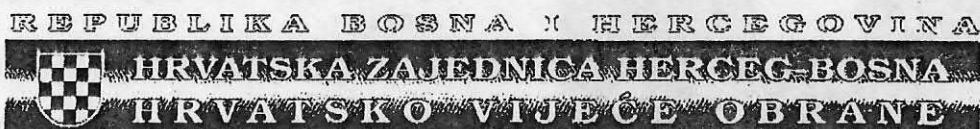

ZNAK PRIJATELJSTVA CRNIM LOKVAMA

Ukupni prihod s Predbožićne večeri 5.prosinca 1992. iznosio je 2.300.-DM. Predsjedništvo je taj novac odlučilo odmah poslati u mjesto Crne Lokve u Hercegovini. Saznali smo naime da u tom siromašnom mjestu gotovo svaka obitelj ima rođake izbjegle iz bosanskih mjesta. Većina ih živi teško jer gotovo nitko nije zaposlen u inozemstvu, a lokalna radna mjesta su zatvorena.

Novac smo podijelili medju četrdeset i šest domaćinstva. Svako domaćinstvo primilo je 50.-DM.

Prijateljima smo u Crne Lokve poslali i poruku da ovu malu pomoć prime kao znak našeg prijateljstva i ljubavi.

MJESNA ZAJEDNICA
Ljubatići - Crne Lokve
/ Solde i Galići /

ZAHVALNICA

Zahvaljujemo se Hrvatskoj kulturnoj zajednici VISBADEN na humaniternoj pomoći u iznosu 2300 DM.

Uprilog Vam dostavljamo spisak domaćina sa potpisima kojim se potvrđuje da su primili vašu pomoć.

Crne Lokve.
28.12.1992 God.

Pomoć podijelili:

IVAN GALIĆ

DRAGAN GALIĆ

Pismo iz Crnih Lokava

D A R O V I   L I C I

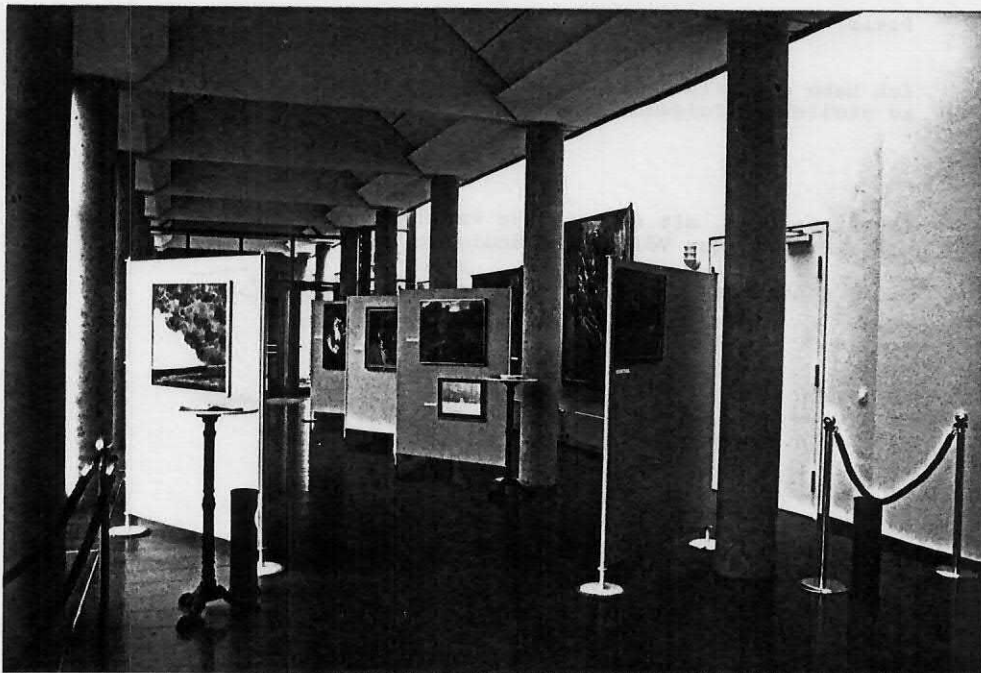
Prodajna izložba slika, Taunusstein, Stadthalle, 26 - 30.11.1992.

Djelatnici Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden upriličili su krajem prosinca u Gradskoj dvorani u Taunussteinu prodajnu izložbu zbirke slika suvremenih hrvatskih autora. Slike je u Zagrebu sabrao gospički slikar Stipe Golac kako bi se novcem od njihove prodaje pomoglo obnovi razrušene Gimnazije u Gospiću. U Taunussteinu je pak za realizaciju izložbe i prodajni uspjeh zaslužna Biserka Andrijević, članica predsjedništva Zajednice, koja je ovaj poduhvat vodila.

Izložbu je svečano, uz prisutnost novinstva, otvorio gradonačelnik Taunusteina. Izložba, smještena u lijepom prostoru Gradske dvorane, odmah je privukla brojne ljubitelje slikarstva koji su se svi raspitivali i za prilike u Hrvatskoj. Zadivljujuće zanimanje i solidarnost pokazalo je pak dvoje slikara iz samog Taunussteina koji su, pomalo začudjeni ljubavlju i marom hrvatskih sudionika, od slikara do djelatnika iz Wiesbadena, izložbi darovali i tri svoje slike. Već prvog prodajnog dana jedna je od tih slika, djelo slikarice Bärbel Mühlshlegel, prodana za 14 tisuća maraka. Poslije je prodana i većina hrvatskih slika, tako da je u Gospić odmah poslano 29 tisuća maraka.

Veselimo se da smo uspjeli, jer su prodajne izložbe zahtjevni posao. Ova je izložba tako već bila u Stuttgartu i Heppenheimu, no bez uspjeha. Posebno se veselimo da smo pomogli Gospiću, jer je Gospić svoju odlučnost u ovom ratu platio velikim ulogom.

Gospić je junački grad, grad koji je doživio strašnu sudbinu da se mora braniti od druge polovice sugradjana koji su ga odlučili srušiti. Lika je cijela junačka, jer se s teškim kolonijalnim kamenom o vratu, iscijedjena i duhovno i materijalno, nije predavala. Kad se sada na gospičku Gimnaziju stave vrata i prozori, vratit će se daci iz svih sela i zaseoka, slobodno se grijati na Starčevićевой i Budakovej riječi, i život će ponovno početi.

Izložba u Taunussteinu

bärbel g. mühlschlegel
chattenpfad 7 · 6204 taunusstein-hambach · tel. (0 6128) 737 33

An die
Kroatische Kulturgemeinschaft e.V.

6200 Wiesbaden

26.11.92

Betr.: Verkaufsausstellung zugunsten Wiederaufbau der
Kroatischen Schule in Gospic - S P E N D E

Sehr geehrte Damen und Herren,

als Taunussteiner Künstlerin möchte ich mich solidarisch mit
den Kroatischen Künstlern erklären und der Kroatischen Kulturge-
meinschaft e.V. ein Bild als Spende übermitteln.

Titel: Aus der Serie "Die Erde ist nur ein Land"
Entstehungsjahr 1992
Werk-Verzeichnis-Nr. 5192

Technik: Acryl, Material auf Leinwand

Größe: 200 x 150 cm

Preis: DM 14.000.-- (ohne Rahmen)

Ich habe das Bild bereits verkauft und ich bitte Sie, die Rechnung
zu stellen an folgende Adresse: Magistrat der Stadt Taunusstein
Erich-Kästner-Straße
6204 Taunusstein-Hahn

Ich freue mich, mit den mir zur Verfügung stehenden Mitteln
einen Beitrag zur Völkerverständigung leisten zu können.

Mit freundlichen Grüßen

bankverbindung: postgiroamt frankfurt · konto 4484 13-602 · blz 500 100 60

Darovnica slikarice Mühlschlegel

NASTAVA HRVATSKOG JEZIKA ZA HRVATSKU DJECU

O nastavi Hrvatskoga jezika u Wiesbadenu se je možda više pričalo i pisalo nego o bilo kojoj drugoj temi. Stoga nam nije namjera tražiti nove argumente za ili protiv, te pokretati nove rasprave, nego naprosto dati mali prikaz razvoja događaja u našem gradu.

Vratimo se na trenutak u dalju prošlost u mrsko nam i hvala Bogu nepovratno vrijeme "jugo-škole". Tadašnja nastava "srpsko- hrvatskog" bila nam je nužno zlo, no u Wiesbadenu ipak podnošljivija, jer su nastavnici bili Hrvati. Svakako, služili su jugo-režimu (koliko odano ili preko volje, nije nama suditi), ali djeca nam se nisu vraćala kući s riječima kao "parče" ili "šargarepa".

U vrijeme isprva slabo prikrivene, a poslije otvorene srpske agresije na Hrvatsku, postalo je svakom Hrvatuz nezamislivo nadalje slati djecu u bilo kakvu školu zagadjenu "jugoslovenstvom". Dok je Evropa još buncala o održavanju Jugoslavije, bojkot jugo-škole - što organiziran, što spontan - bio je jedini mogući odgovor hrvatskih roditelja. Priznanjem Republike Hrvatske porasle su nam nade u skoro rješenje problema nastave hrvatskog jezika, od koje smo mi Hrvati s pravom očekivali ne samo podučavanje naše lijepje riječi, nego i domoljublja, hrvatske povijesti i kulture. Nažalost, pokazalo se, da što zbog velike autonomije njemačkih pokrajina u pitanjima kulture i školstva, a što zbog slabog zalaganja domovinskih institucija, nije došlo do brzog sklapanja novih ugovora o školstvu između Hessena i Hrvatske. Za to je jamačno manje zamjeriti domovini opterećenoj teškim posljedicama rata, već mnogo više nesusretljivosti ministarstva kulture u Hessenu. Nastavili smo s bojkotom.

Prvi znak razumijevanja opravdanih hrvatskih zahtjeva došao je u jesen 1991. od uprave škole na kojoj se održavala nastava hrvatskog i srpskog jezika (Jahn-Schule). U privatnom i neslužbenom razgovoru željelo se do granice tada mogućeg izići ususret Hrvatima i to slobodnim izborom jezika i odvajanjem hrvatske grupe u još uvijek zajedničkim razredima, no korak dalje k potpunom odvajanju hrvatskih razreda još nije bio ostvariv usprkos pokazanoj dobroj volji. Bojkot je još uvijek ostao jedina mogućnost.

Ono što je u jesen 1991. neslužbeno ponudjeno dobrom voljom uprave škole, postaje službeni stav ministarstva kulture i školstva za školsku godinu 1992/93. To međutim nikako nije proizlazilo iz poziva roditeljima da upišu djecu na nastavu "srpsko-hrvatskog", koji je to ministarstvo poslalo u ljetu 1992.! HKZ je pismeno prosvjedovala i zatražila sastanak sa savjetnicom odgovornom za školstvo. Na tom sastanku je poslanstvu HKZ-e objašnjeno, kako su zabunom korišteni stari pozivi, te je obećan službeni odgovor na prosvjed HKZ-e, u kojem su trebali biti pojašnjeni novi uvjeti nastave hrvatskog jezika. Isto poslanstvo HKZ-e je službeno posjetilo i upravu Jahn- škole, gdje je potvrđeno pozitivno iskustvo iz 1991. Uprava Jahn- škole je obećala odvojene hrvatske razrede čim bude dovoljno učenika i učenica Hrvata makar i za jedan razred, a također i **upošljavanje hrvatskih učitelja samo za nastavu hrvatskog**, čim bude dovoljno razreda.

Svim time nisu još bile ostvarene sve želje hrvatske kolonije, ali je prevladalo mišljenje, da se bojkotom neće moći više od toga postići. To je potvrdilo i pismo upućeno HKZ-i iz hrvatskog ministarstva prosvjete, koje nam je stiglo kao odgovor na naš upit o stanju pregovora između Hrvatske i njemačkih pokrajina, te poželjnosti daljnjeg bojkota.

Nismo niti željeli, niti mogli sami preporučiti prekid bojkota nastave hrvatskog jezika, te smo 27.11.92. pozvali na sastanak uz roditelje još i HKM, HDZ, nastavnike hrvatskog jezika iz Wiesbadena, predstavnika hrvatskog veleposlanstva u Bonnu, gospodina Šuleka i predstavnicu Saveza nastavnika hrvatskog jezika u Njemačkoj, gospodju Donat.

Mnogi od vas će se sjetiti tog prilično burnog sastanka, čemu se nije čuditi kad se ima na umu od kolike je važnosti nama Hrvatima u Njemačkoj. nastava hrvatskog za našu djecu. Iznesene činjenice, kao i tome slijedeći slobodan razgovor, doveli su do zajedničke preporuke HKM-e, HKZ-e i HDZ-e o prekidu bojkota, što je odgovaralo i stavu gospodina Šuleka i Ministarstva za prosvjetu RH. Na daljnja dva sastanka; prvi održan u užem krugu roditelja, koji su tražili dodatna pojašnjenja, a drugi upriličen od HDZ-e s nastavnicima, ta je preporuka ponovljena. Roditeljima djece koje poznajemo, uputili smo zajedno s HKM-om i HDZ-om, pismo s pozivom na prekid bojkota. Nas župnik, fra Augustin, je također jednom poslije mise vrlo razboritim i jasnim govorom pozvao na upis u hrvatske razrede.

Odziv je zasad ipak suzdržan, pa u ovom broju Riječi ponovno objavljujemo prije spomenuto zajedničko pismo. Molimo sve članove koji poznaju roditelje djece u školskoj dobi, da ih upozore na to pismo, kao i na tamo sadržane adrese, gdje se mogu obratiti za dodatne obavijesti.

Ivo Andrijević

Roditeljski sastanak, 27.11.1992.

Hrvatska katolička župa Wiesbaden
Waldstr.95
6200 Wiesbaden
Tel.: 846440

Hrvatska demokratska zajednica; ogranak Wiesbaden
c/o Augustin Špralja
Am Hohenstein 20
6200 Wiesbaden
Tel.: 602581

Hrvatska kulturna zajednica Wiesbaden
Friedrichstr.24
6200 Wiesbaden
Tel.: 174153

15.12.1992.

Roditeljima školske djece u Wiesbadenu

Dragi roditelji,

Željeli bismo Vas potaknuti na odluku da svoju školsku djecu upišete na Hrvatsku nastavu.

Ovakav stav (koji je istovjetan i stavu Ministarstva za kulturu i školstvo Republike Hrvatske) je plod našeg dogovaranja i razmišljanja, a zasnovan je na činjenici da od ove školske godine hrvatska djeca imaju pravo i mogućnost na nastavu hrvatskog jezika u potpuno zasebnim hrvatskim razredima.

Poznate su nam brige i dvojbe koje su godinama pratile ovu nastavu i zaokupljale hrvatske obitelji. Smatramo da je to vrijeme iza nas i da sada djecu treba okupiti u punom broju, njih svih četiristo, kako bi mogli njegovati i kultivirati jezik svoje obitelji i svog naroda, kako bi Hrvatska nastava postala ishodište živog hrvatskog duha i kulture, kako bi se učvršćivala svijest o hrvatskom identitetu, a time i jačalo prijateljstvo hrvatskog i njemačkog naroda.

Hrvatska nastava održava se u "Jahn-Schule", Karlstrasse 21-25.
Upis se provodi:

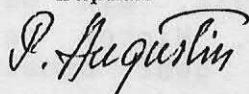
kod nastavnika, gospodina Mirka Zlatića:
ponedjeljkom i četvrtkom od 14-18 sati

kod nastavnice gospodje Štefice Kolumbić
ponedjeljkom, srijedom, četvrtkom i petkom od 14-18

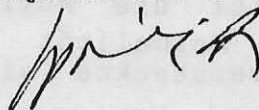
Predstojnica "Jahnschule" gospodja Niegemann također prima prijave te je spremna pripomoći pri eventualnim nejasnoćama.

Dogovoreno je da djecu upisujemo odmah s početkom II polugodišta. Stojimo Vam na raspolaganju za sva pitanja, te Vas srdačno pozdravljamo.

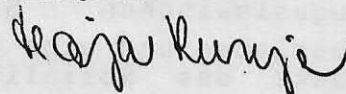
Augustin Vlašić
Zupnik

Augustin Špralja
Predsjednik HDZ-a

Maja Runje
Prdesjednica HKZ-a

LJUDSKA PRAVA ALBANACA NA KOSOVU

Kosovo - sljedeća odrednica srpske vojne agresije?

Sastanak za novinare i općinstvo, Wiesbaden, Roncalli-Haus,
3.2.1993.

Organizacija: Hrvatska kulturna zajednica Wiesbaden
Dr. Marija Orlović, članica Gradskog parlamenta

Na poziv organizatora četiri su Albanca svjedočila o vlastitim iskustvima s velikosrpskom nasilničkom ideologijom. Ovim se svjedočenjem i razgovorom željelo upozoriti na činjenicu da srpska sila progona i nastoji uništiti još jedan narod, osim Hrvata i Muslimana, a osim toga da kao Hrvati pokažemo simboličnu solidarnost s narodom koji ima još manje negoli mi sami. U Wiesbadenu inače živi velika zajednica Albanaca, no ona do sada nije našla snage da se društveno strukturira i da sama pokuša progovoriti o svojim prilikama u Njemačkoj i u domovini.

Dr. Orlović je u uvodu uvjerljivo opisala političke okolnosti u kojima su pod srpskom dominacijom živjeli Albanci, i svi ostali narodi, u "...fino ispredenoj mreži ""civiliziranog"" terora ..." koji će kasnije prerasti u otvoreno brutalno uništavanje.

Prisutni Nijemci pokazali su zaprepaštenost brutalnošću nasilja kojem su izloženi Albanci na Kosovu; slušali su o poniženjima, masovnim otkazima, pljačkanjima, batinanjima i mučenjima. Među prisutnim Albancima i Hrvatima razvila se pak zanimljiva rasprava o mogućnostima otpora i različitim gledanjima na pojedine okolnosti vlastitih nacionalnih interesa. Razgovor je pokazao da se ti interesi razlikuju u više pojedinosti, ali da su u glavnim točkama toliko isti da nas upućuju na ozbiljnu političku slogu i savezništvo.

Dr. Marija Orlović: Tekst priopćenja za tisak

Kosovo, der nächste Kriegsschauplatz ?
Menschenrechtspraxis und Schutz von Minderheiten in Serbien

Die fein gesponnenen Netze des Terrors gegenüber anderen Völkern im ehemaligen Jugoslawien und die "zivilisierte" Form der Machtausübung durch die Kommunisten haben es den Aussenstehenden schwer gemacht, die Probleme zu sehen, die die Völker Balkans miteinander hatten. Darüber zu schweigen, war aber auch eine Frage des Überlebens - sowohl als Volk als auch als Individuum. Jedes Volk und Volksgruppe hat in dem jugoslawischen Schauspiel die Rolle gespielt, die das Überleben und eine gewisse Normalität sicherte. Hinter der Maske des Sozialismus versteckte sich eine ganz banale

Apartheid und ein ganz gewöhnlicher Faschismus. Nur wenige der "Jugoslawen" wollten sich Gespräche über diese Probleme zumuten. Sie hätten ja ohnehin nur den Schmerz des Nicht-Verstanden-Werdens, erneute Demütigung und Gefahr für sich und eigene Familie gebracht.

Im besonderen Ausmaß hat dieses Schicksal die Bevölkerung in Serbien, in Kosovo und Sandzak, erlebt. Obwohl die Mehrheit, in Kosovo über 90 %, führen die Albaner schon lange einen Kampf ums nackte Überleben. Abgesehen davon, daß viele ihre Heimat verlassen mußten oder vertrieben worden sind, müssen die in der Heimat vertriebenen mit der Schickane und dem Terror, mit dem Armut und Elend zurechtkommen. Diese Bevölkerungsmehrheit von rund drei Millionen Menschen wird in ihren Rechten immer mehr eingeschränkt und immer stärker dem Druck der Serbianisierung oder der Vertreibung ausgesetzt.

Ähnlich war auch in Kroatien: Im jugoslawischen Kroatien hatte die serbische Minderheit (11% oder 600 000) die politische und wirtschaftliche Macht im Land. Die serbische Minderheit hat die Geschichte des kroatischen Volkes geschrieben und über sein Schicksal bestimmt. 65% der Mitglieder der Kommunistischen Partei Kroatiens waren Serben aus Kroatien. Mit der Demokratisierung kam auch der Machtverlust der serbischen Minderheit in Kroatien.

In Kosovo wird die Demokratisierung bestimmt keine Chance bekommen: Auf den Hügeln rund um die Städte haben sich ja schon die serbischen Panzer eingegraben. Ist es der nächste Kriegsschauplatz ?

FREITAG, 5. FEBRUAR 1993

Elektroschocks gegen albanische Widerspenstige

Alltag im Sandschak und in Kosovo, eingebunden in das „feine Netz serbischer Eroberungspolitik“, ist gleichbedeutend mit Terror, Armut und Hunger.

Eindringlich dokumentierten bei der Diskussionsveranstaltung im Roncalli-Haus vier Flüchtlinge ihr persönliches Schicksal, ihren Kampf ums Überleben und ihre Gründe zur Flucht.

Lebenseinschnitte, über die viele ehemalige Jugoslawen aus Angst vor Demütigung, Mißverständnissen und nicht zuletzt lebensbedrohlicher Gefahr für sich und die Familienmitglieder geschwiegen haben. Betroffen von dem grausamen Bürgerkrieg ist insbesondere die muslimische Bevölkerung, obwohl sie mit rund drei Millionen Menschen eine Mehrheit darstellt.

So auch Naser F., der im August letzten Jahres nach Wiesbaden flüchtete. Wie vieler seiner albanischen Landsleute weigerte er sich, der Anordnung der serbischen Regierung nachzukommen. Deren Befehl: „Zum Schutz der serbischen Bevölkerung müssen die Albaner die Mauern rund um ihre Höfe abreißen. Naser nahm an einer Demonstration teil, forderte „Frieden, Freiheit und seine Muttersprache“ zurück. Inhaftierung, „Elektroschocks und brutale Schläge“ waren die Folge. Verbittert zieht Naser den Schluß: „Für mich gibt es keine Rückkehr. Dort droht mir der Tod.“

Agim gehört zu den Tausenden von Albanern, denen nach dem Generalstreik 1990 ihr Arbeitsplatz gekündigt wurde. Der 22jährige Absolvent einer Polizeischule hätte sonst den serbischen Anweisungen folgen müssen. Doch Agim flüchtete: Nichts könnte ihn dazu anhalten, seine eigenen Mitbürger zu terrorisieren.

Als ein „Apartheidsystem mit faschistischen Grundzügen“ verurteilen die beiden Initiatorinnen der Gesprächsrunde Dr. Marija Orlovic und Maja Runje von der Kroatischen Kulturgemeinschaft das aggressive und menschenunwürdige Machtstreben. Scharfe Kritik gegen die Verletzung der Menschenrechte wurde laut. cd

RADNE SKUPINE ZA AKTIVNE ČLANOVE HKZ-e

Biti članom Hrvatske kulturne zajednice znači u prvom redu uvidjati značaj i potrebu održavanja i unapređenja hrvatske kulture, kao važne značajke samobitnosti hrvatske nacije. Biti članom nadalje znači podržavati kulturni rad, te na kraju i aktivno sudjelovati u tom radu. No da li aktivno sudjeluju samo oni koji pišu, govore, priređuju priredbe? Ne, daleko ih je više, jer je aktivan i onaj tko napisano sa zanimanjem pročita, govor pažljivo sasluša i priredbu rado posjeti. Međutim, možda im se za to ne pruža prilika dovoljno često.

Predsjedništvo HKZ-e je itekako svjesno, da niti može niti treba sve uraditi samo. Od članova je tražilo pomoć kod priređivanja priredbi, tribina, štandova i slično. Takodjer je često na svoje sastanke pozivalo goste. Ali najvažnije je bilo nastojanje osnivanja radnih skupina, koje bi širokom krugu članova omogućilo djelovanje na području, koje sam izabere. Već u prvom broju "Rijeci", svibnja '92. pozivali smo članove da se jave u radne skupine, no tada bez uspjeha.

Što nije postigao jedan članak, postiglo se u izravnom razgovoru s članovima. Tako je u studenom '92. počela raditi glazbena skupina, a zatim su na proširenom sastanku predsjedništva, održanog 1. veljače 1993., na koji su bili pozvani zainteresirani članovi, osnovane povijesno-politička skupina, književna skupina i sportska skupina. Još jednom napominjemo: radne skupine nisu nipošto namijenjene samo "stručnjacima", nego osobito onima, koji žele nešto naučiti ili proširiti svoje znanje.

Poželimo svim skupinama puno uspjeha, a njihovim članovima puno zadovoljstva u radu.

Ivo Andrijević

GLAZBENA SKUPINA

Osnovna zadaća ove skupine je omogućiti svojim članovima druženje uz hrvatsku pjesmu i glazbu. Svi koji rado zapjevaju naše prelijepe narodne, starogradske i domoljubne pjesme, te žele naučiti i koju njima dosad nepoznatu, dobro su došli.

U glazbenoj skupini će se osim pjevanja podučavati i sviranje na glazbalima, prvenstveno na tamburici. Najvažniji cilj je, kao i kod pjevanja, razvijati i njegovati ljubav za hrvatsku glazbu. Stoga bi nas jako radovalo, kad bi se javilo što više hrvatske mladeži.

Uz marljivu vježbu, možda ćemo u dogledno vrijeme svojim nastupom obogatiti koju priredbu Hrvatske kulturne zajednice.

Članovi su: Zdenka Tropšek, Željko Ivorek, Krešimir i Zlatko Žigrić, Jakov i Marta Rimac, Sonja Jurić, Stefica Kolumbic, Danica Tropšek, Djurdja Labaš, Stjepan i Vera Tomašić, Ivo Andrijević, Edvin Bukulin, glazbeni voditelj.

Mladež se sastaje svakog utorka u 19 sati a zbor 16. i 30. ožujka u 20 sati, oboje u Roncali-Haus, Fridriechstr.26.

Obavijesti i organizacija: pjevanje Ivo Andrijević, mladež Biserka Andrijević, tel. 06128-45856.

SPORTSKA SKUPINA

Za ovu skupinu nikad nije nedostajalo živog zanimanja, ali je njezino osnivanje uvijek priječio težak problem sportske dvorane. Nadamo se skorom rješenju tog problema, jer je košarkaška momčad već osigurana. Za sada je još prerano govoriti, koji će ostali sportovi takodjer ući u program skupine, ali mogući bi bili na primjer stolni tenis, rukomet, odbojka...

Članovi su: Josip Grbešić, Boris Frangen, Branko Crnković, Juraj i Ana Štambuk, Branka Bastl, Dragan Jurić, Josip i Zdenka Tropšek, Marinko Bodrožić, Ante Marinić, Stipe Novokmet.

Obavijesti i organizacija: Josip Grbešić, tel. 812871.

LJETNA ŠKOLA HRVATSKOG ZA HRVATSKU MLADEŽ IZ WIESBADENA

25.7.1993 - 8.8.1993.

Hrvatska kulturna zajednica Wiesbaden pristupila je pripremama organizacije boravka hrvatske mladeži u ljetnoj školi hrvatskog u vremenu od 25.7.1993. do 8.8.1993. Ljetna škola održala bi se na sjevernem Jadranu u organizaciji Hrvatske matice iseljenika iz Zagreba.

Naša je nakana okupiti desetak djevojaka i mladića u dobi između 14 i 17 godina koji bi se već u Wiesbadenu sastajali te uz vodstvo stručne osobe radili na jednostavnijim jezičnim i književnim temama. Dvotjedni boravak na moru, u organizaciji Matice iseljenika, bio bi pažljivo ispunjen učenjem hrvatskog, te druženjem, zabavom i izletima. Očekujemo da bi djevojke i mladići bili u društvu vršnjaka iz hrvatskih zajednica iz drugih zemalja ili možda iz same Hrvatske. Također je zamislivo da iz Wiesbadena uputimo i jednu mladju skupinu. Obje bi skupine pratila jedna odrasla osoba iz Wiesbadena.

Sve pojedinosti o programu i troškovima bit će poznate krajem ožujka.

Obavijesti i organizacija: Maja Runje, tel. 443 482 i 174 153.

RADNA SKUPINA ZA KNJIŽEVNOST

Na proširenom sastanku o radnim skupinama 1.2.1993. osnovana je i radna skupina za književnost.

Za rad u ovoj skupini tom su se prilikom prijavili : Sonja Jurić, Mirko Zlatić, Ivanka Crnčić, Marijan Batinić, Jasminka von Vuchetich, Jožica Šnuderl, Ivka Tolj i Maja Runje. Novi članovi su dobrodošli.

Prvi radni sastanak održat će se u petak, 26.3. 1993. u 19 .30 sati u Dreiwidenstrasse 4 (stan Runje).

Obavijesti i organizacija: Maja Runje, tel. 443 482 i 174 153.

RADNA SKUPINA ZA POLITIKU I POVIJEST

Ova radna skupina započela je radom u sastavu: Igor Smokrović, Marijan Batinić, Josip Štambuk, Jakov Rimac, Ivo Andrijević, Zlatko Žigrić, Jožica Šnuderl, Stipe Novokmet, Josip Grbešić i Branimir von Vuchetich. Slijedeći radni sastanak održat će se u utorak, 23.3.1993. u Rheinstrasse 15 (stan Batinić). Novi članovi su dobrodošli.

Obavijesti o organizacija: Marijan Batinić, tel. 372 930

DRUŠTVO ZA ZAŠTITU UGROŽENIH NARODA

Hrvatska kulturna zajednica želi postati kolektivnim članom

Na sastanku 25.siječnja 1993. predsjedništvo Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden odlučilo je podnijeti molbu da se Zajednica primi u članstvo Društva za zaštitu ugroženih naroda kao redovni kolektivni član.

Društvo, a posebno njegov predsjednik, Tilman Zülch, zadužili su Hrvate velikim zalaganjem za hrvatsko pitanje. Zülch neumorno nastupa u njemačkoj javnosti ističući hrvatsku patnju i stoički podnosi napade lijevičara koji bezobzirno promiču projugoslavensku propagandu.

Zajednica pristupom Društvu želi pokazati i solidarnost s mnogim drugim ugroženim narodima, za koje se Društvo zalaže, a kojima prijete genocidi jer nemaju svojih država.

SUSRET U MAINZU

Suradnja sa susjedima

29.1.1993. u Mainzu su se susreli predstavnici Hrvatske kulturne zajednice Mainz, Njemačko-hrvatske zajednice Bingen i Hrvatsko kulturne zajednice Wiesbaden. U ugodnom i prijateljskom razgovoru dogovaralo se o unapredjivanju suradnje medju susjednim društvima.

SAVEZ HRVATSKIH DRUŠTAVA U NJEMAČKOJ

Izborna skupština, Frankfurt, 17.1.1993.

Savez hrvatskih društava je krovna udruga hrvatskih društava koje je smisao komunikacija i dogovaranje medju društvima, te predstavljanje zajedničkih hrvatskih interesa u javnosti.

Ove uloge Saveza do sada nisu bile značajnije ostvarivane, jer se pokazalo da je ovako opsežne zadaće moguće voditi jedino uz pomoć profesionalnog aparata: Savezu je hitno potreban ured, s barem jednim plaćenim tajničkim mjestom.

Na skupštini u Frankfurtu izabrana je nova uprava Saveza koja će u svom mandatu pokušati naći mogućnost za otvaranje ureda Saveza. U novo vodstvo izabrani su: dr.Stipe Ciciliani iz Hrvatske kulturne zajednice Mainz za predsjednika, dr.Ivo Jolić iz Hrvatske kulturne zajednice Ulm i dr. Stanislav Janović iz Hrvatskog kulturnog društva Frankfurt za potpredsjednike, Edvin Bukulin iz Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden za tajnika, te Igor Grubišić iz Društva hrvatskih sveučilištaraca Njemačke za blagajnika.

Hrvatska kulturna zajednica Wiesbaden je suutemeljitelj Saveza. Njeni predstavnici sudjeluju u njenom radu.

HRVASKA GLAGOLJICA 2

Glagoljska azbuka

Redni broj	Ime slova	Obla glagoljica	Bašćanska ploča	Misal iz g. 1483.	moja slova	Standard	Brojna vrijednost	U latinici se piše & cita
1.	az̃	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	1	a a
2.	buky	Ⲃ	Ⲃ	Ⲃ	Ⲃ	Ⲃ	2	b b
3.	ṽp̃d̃p̃	Ⲅ	Ⲅ	Ⲅ	Ⲅ	Ⲅ	3	v v
4.	glagoli	Ⲇ	Ⲇ	Ⲇ	Ⲇ	Ⲇ	4	g g
5.	dobro	Ⲉ	Ⲉ	Ⲉ	Ⲉ	Ⲉ	5	d d
6.	jest	Ⲋ	Ⲋ	Ⲋ	Ⲋ	Ⲋ	6	e e,je
7.	žiṽti	Ⲍ	Ⲍ	Ⲍ	Ⲍ	Ⲍ	7	ž ž
8.	sp̃lo	Ⲏ	Ⲏ	Ⲏ	Ⲏ	Ⲏ	8	s (dz,z)
9.	zem̃lja	Ⲑ	Ⲑ	Ⲑ	Ⲑ	Ⲑ	9	z z
10.	iz̃e	Ⲓ	Ⲓ	Ⲓ	Ⲓ	Ⲓ	10	ī
11.	i	Ⲕ	Ⲕ	Ⲕ	Ⲕ	Ⲕ	20	i i,ji,j
12.	đerṽ	Ⲗ	Ⲗ	Ⲗ	Ⲗ	Ⲗ	30	đ đ,j
13.	kako	Ⲙ	Ⲙ	Ⲙ	Ⲙ	Ⲙ	40	k k
14.	ljudije	Ⲛ	Ⲛ	Ⲛ	Ⲛ	Ⲛ	50	l l
15.	mysl̃ite	Ⲝ	Ⲝ	Ⲝ	Ⲝ	Ⲝ	60	m m
16.	naš̃	Ⲟ	Ⲟ	Ⲟ	Ⲟ	Ⲟ	70	n n
17.	oñ	Ⲡ	Ⲡ	Ⲡ	Ⲡ	Ⲡ	80	o o
18.	pokoj	Ⲣ	Ⲣ	Ⲣ	Ⲣ	Ⲣ	90	p p
19.	r̃aci	Ⲥ	Ⲥ	Ⲥ	Ⲥ	Ⲥ	100	r r
20.	slovo	ⲧ	ⲧ	ⲧ	ⲧ	ⲧ	200	s s
21.	tṽr̃z̃do	ⲩ	ⲩ	ⲩ	ⲩ	ⲩ	300	t t
22.	uk̃	ⲫ	ⲫ	ⲫ	ⲫ	ⲫ	400	u u
23.	fr̃z̃t̃	ⲭ	ⲭ	ⲭ	ⲭ	ⲭ	500	f f
24.	h̃p̃r̃z̃	Ⲯ	Ⲯ	Ⲯ	Ⲯ	Ⲯ	600	h h
25.	wt̃z̃	Ⲱ	Ⲱ	Ⲱ	Ⲱ	Ⲱ	700	ω o
26.	šta	Ⲳ	Ⲳ	Ⲳ	Ⲳ	Ⲳ	800	št,šć,ć ć,šć,št
27.	ci	Ⲵ	Ⲵ	Ⲵ	Ⲵ	Ⲵ	900	c c
29.	čr̃ṽ	Ⲷ	Ⲷ	Ⲷ	Ⲷ	Ⲷ	1000	č č
30.	ša	Ⲹ	Ⲹ	Ⲹ	Ⲹ	Ⲹ	—	š š
31.	jer̃z̃	Ⲻ	Ⲻ	Ⲻ	Ⲻ	Ⲻ	—	š̃ (š̃)
32.	jery	Ⲽ	Ⲽ	Ⲽ	Ⲽ	Ⲽ	—	y (ü)
33.	jer̃	Ⲿ	Ⲿ	Ⲿ	Ⲿ	Ⲿ	—	ŷ (ŷ)
34.	jt̃	Ⲱ	Ⲱ	Ⲱ	Ⲱ	Ⲱ	—	je,ja
35.	ju	Ⲳ	Ⲳ	Ⲳ	Ⲳ	Ⲳ	—	ju
36.	es	Ⲵ	Ⲵ	Ⲵ	Ⲵ	Ⲵ	—	e (en)
37.	as	Ⲷ	Ⲷ	Ⲷ	Ⲷ	Ⲷ	—	a (on)
38.	jes	Ⲹ	Ⲹ	Ⲹ	Ⲹ	Ⲹ	—	je (jen)
39.	jas	Ⲻ	Ⲻ	Ⲻ	Ⲻ	Ⲻ	—	ja (jon)
40.	thita	Ⲽ	Ⲽ	Ⲽ	Ⲽ	Ⲽ	—	th th,f
41.	yžica	Ⲿ	Ⲿ	Ⲿ	Ⲿ	Ⲿ	—	y y

Opće napomene

U prethodnom sam članku pokazao u kojem se smislu može govoriti o hrvatskoj glagoljici i obećao, da ću sljedeći put prikazati kako glagoljica izgleda i kako se pojedina slova čitaju. Ali najprije nekoliko općih napomena. Najstariji oblik glagoljice je tzv. obla glagoljica koja se upotrebljavala i izvan Hrvatske. Ugiata glagoljica je razvijena u Hrvatskoj, i tijekom višestoljetne svoje povijesti primala je različite oblike. Svi su ti oblici prilično slični, pa tko zna jednu glagoljicu, zna i ostale. Latinična je na pr. doživljavala još veće promjene, a i danas su u upotrebi različiti tipovi. Ja sam na računalu razvio nekoliko tipova glagoljice i to: oblu, slova prema Bascanskoj pioci, glagoljicu prema prvotisku misala iz godine 1483., standardni oblik glagoljice kojega sam uzeo iz Glagoljske paleografije, Štefanić - Tandarić, Zagreb 1958./59. - 1977., a najprije sam bio razvio "svoj" tip glagoljice, onako iz sjećanja, ne gledajući nikakav predložak. Trebam svakako napomenuti, da sam i oblu glagoljicu razvio prema spomenutoj paleografiji.

Svako slovo u glagoljici ima svoje određeno ime, zatim svako slovo ima i određenu brojčanu vrijednost, i svako se slovo bar nekako čita i nekako se može prepisati u latinicu. Sve je to vidljivo iz priložene tabele. Pri objašnjavanju različitih slova služit će se standardnom glagoljicom. Ipak to ne će vrijediti za one znakove, koji drugačije izgledaju u drugim glagoljskim dokumentima kao što je to na pr. Bašćanska ploča.

U glagoljici nema razlike između velikih i malih slova, pa zbog toga i ne donosim po dva stupca. Iznimka su slova iz Misala 1483. (dalje: Misal) gdje drugi stupac prikazuje "velika" slova. To u stvari nisu velika slova, nego su to početna slova tj. inicijali. Poznato je naime da su se u prošlosti, više nego danas, početna slova nekoga teksta ukrašavala, na posebni način stilizirala. Ipak ako se netko danas služi glagoljicom, onda se može tim inicijalima

poslužiti kao velikim slovima.

Kako se pojedina slova u latinicu prepisuju i kako se čitaju, preuzeo sam iz spomenute Štefanić - Tandarićeve paleografije.

Potrebno je već ovdje napomenuti, da u glagoljici nema znaka koji bi odgovarao slovu "j". U prijašnjim vremenima, ako je neki vokal stajao na početku riječi ili sloga, on je skoro redovito bio "prejotiran", tj. umetalo se je u izgovoru ispred tog vokala glas "j" iako ga nisu pisali. Zato sam u zadnjem stupcu tablice i označio, da se slova pod rednim br.: 6. čita "e" ili "je", 10. & 11. kao "i", "ji" a katkada kao "j". Osim toga slovo pod rednim br.: 34. se je čitalo "je" a na početku sloga kao "ja", i konačno znak pod br.: 35. se je čitao kao "ju". Tako bi stari Hrvati našu bivšu tamnicu bili pisali, da su za nju znali: $\text{M}\text{K}\text{K}\text{K}\text{K}\text{K}$ $\text{M}\text{K}\text{K}\text{K}$, a "jugo" su pisali MKK . Takvi samoglasnici su činili da su se "l" i "n" ako su stajali ispred njih u izgovoru pretvarali u "lj" i "nj". Na taj se je način i moglo dogoditi, da se slovo "l" zove "ljudije" tj. KKK $\text{M}\text{K}\text{K}\text{K}$, ili prema predloženoj transkripciji: ljudije.

Slova od rednog broja 31. do 41. može se tako reći odmah i zaboraviti (naravno uz iznimku 34. (B) i 35. (M)). Ti se znakovi nalaze samo u najstarijim glagoljskim dokumentima. U hrvatskoj su se glagoljici vrlo rano izgubili, jer u živom govornom jeziku tadašnjih Hrvata nisu imali nikakvu ulogu. To su bili različiti tzv. "poluglasovi" za koje se sa sigurnošću i ne može reći, kako su ih izgovarali oni koji su ih pisali, a znakovi od 36. do 39. su bili nosni vokali. Njihovo sam prepisivanje u latinicu u tablici naznačio, a naznačio sam u zagradama i približan izgovor. Na pr. ono (on) treba nosno izgovoriti slično kao kad izgovaramo "bonbon".

Konačno, dva zadnja slova: to su grčka slova, i upotrebljavala su se eventualno za pisanje imena grčkog podrijetla.

Pojedina slova

1. H . Slovo za glas "a" pojavljuje se na Bašćanskoj ploči u dva oblika: + i H .

8. K . To je slovo kojega već davno nema u hrvatskom, pa se taj znak u hrvatskim dokumentima sačuvao jedino kao broj. Imao je brojnu vrijednost 8. Nekadašnji ministar vanjskih poslova za vrijeme Gorbačova, Ševardnadze, mogao je glagoljicom pisati svoje ime: $\text{M}\text{K}\text{K}\text{K}\text{K}\text{K}\text{K}\text{K}\text{K}\text{K}$. Tako se je nekako taj glas i izgovarao: "čz".

10. K & 11. K . Dva znaka za isti glas "j" (a niti jedan za glas "j"). Budući su, kako sam gore spomenuo, mnoge samoglasnike prejotirano izgovarali, to su bar indirektno naznačavali ona mjesta u izgovoru, koja mi označujemo s "j". Uostalom, i u latinici su se "j" i "j" razdvojili, tek negdje u 17.

stojeću. U praktičnoj upotrebi je ipak prevladao K a K se upotrebljavao jedino na početku nekog teksta. Osim toga oba znaka su imala različitu brojnu vrijednost: K = 10; K = 20.

12. K tj. K , ime slova je "červ". Brojna vrijednost je 30. Tim su znakom pisali one riječi iz grčkog jezika, koje su se već u grčkom izgovarale kao naše današnje "č" iako su se pisale grčkim "g" tj. "gamom". Riječi koje su imale taj znak, bile su u liturgijskom jeziku česte. To su "Evandje" i "andeo". U Misalu: $\text{K}\text{K}\text{K}\text{K}\text{K}\text{K}\text{K}\text{K}$ i $\text{K}\text{K}\text{K}\text{K}\text{K}$. U hrvatskom je jeziku na tim mjestima prevladao izgovor "č", međutim taj glas nikada nije prevladao u čakavskom narječju, nego se kod čakavaca na tim mjestima u izgovoru nalazi "j", pa tako mi čakavci i danas

kažemo "meja" ili "meju nami rečeno". Zbog svega toga se može reći: ako je neki tekst nastao na čakavskom području, onda ga treba čitati kao "j", inače "đ".

15. M tj. m. Oblik ovog slova je preuzet iz latinice. Najstariji dokumenti, pa tako i Bašćanska ploča imaju drugi oblik: $\mathfrak{M}$ (Bašćanska ploča) i $\mathfrak{M}$ (obla glagoljica). Meni se više sviđa stari oblik, pa sam zato u "svojoj" glagoljici stavio $\mathfrak{M}$!

22. $\mathfrak{U}$ tj. u. Ime slova je "ukz", a brojčana vrijednost mu je 400. $\mathfrak{U}$ je po svom obliku zapravo udvostručeno $\mathfrak{A}$. To se lijepo vidi u najstarijoj obloj glagoljici: $\mathfrak{U}+\mathfrak{U}=\mathfrak{UU}$ tj. $\mathfrak{UU}$.

23. $\mathfrak{F}$ tj. f. Ime slova je "fratz", a brojčana vrijednost 500. To slovo je preuzeto iz grčkog alfabeta, a glasa koji to slovo označava u starom hrvatskom nije bilo kao ni kod drugih Slavena. U početku su to slovo izgovarali kao "p" pa su katkada tako i pisali. Pokazatelj takve prakse su u hrvatskom česta imena koja u drugim jezicima na mjestu gdje mi pišemo i govorimo "p", imaju "f" ili "ph". Ta česta imena su Josip i Stjepan.

25. $\mathfrak{O}$ tj. o. Ime slova je ω tz i odgovara grčkom slovu "omega" što znači "o veliko". Budući da se u hrvatskom nije osjećala potreba za još jednim "o" (pored $\mathfrak{A}$), to se taj znak upotrebljavao gotovo samo kao brojčana vrijednost 700. Misal ima za to

Kako današnji hrvatski pisati glagoljicom?

Sve što sam gore govorio o čitanju, to sam mislio na tekstove koji su pred više stoljeća napisani. Jezik se je u međuvremenu nešto promijenio i stvorena su određena pravila, kako pisati taj jezik latinicom. Glagoljicom nitko više ne piše knjige ili novine. Ipak pojedini entuzijasti iz ljubavi prema glagoljici i iz pijeteta prema davnim začinjavcima rado napišu pojedine kraće tekstove glagoljicom. Većih poteškoća za to nema.

Jedina je poteškoća znak za "j". I kako se glagoljaši u tome još nisu dogovorili, postoje različita rješenja. Jedni upotrebljavaju "ij" za tu ulogu, ali onda nemaju znaka za "đ". Meni se čini da je logičnije i jednostavnije od onih dvaju znakova za "i" jedno uzeti za "i" a drugo za "j". Ja sam se ovima priključio, pa za "j" pišem $\mathfrak{J}$, a za "i" pišem $\mathfrak{I}$. Za ovo rješenje ima i povijesnih razloga, jer se slovom $\mathfrak{J}$ i Misalu služi da bi naznačio "j": svugdje u Misalu piše $\mathfrak{I}+\mathfrak{J}=\mathfrak{IJ}$ i nitko pametan ne će tvrditi da su to izgovarali kao "taina" nego upravo kako je i logično i jednostavno "tajna".

Slovo $\mathfrak{C}$ služi za "ć", ali je pitanje praktičnosti, da li ćemo taj znak upotrebljavati i za slijed glasova "št" i "šč". Da li ćemo na pr. riječ "štit" pisati "šttit" ili jednostavnije "štit": da li "šttit" ili "štit": da li "moć" treba svakako pisati "moč", i nit-

slovo drugačiji oblik: $\mathfrak{C}$.

26. $\mathfrak{S}$ tj. št. Ime slova je "šta" a brojna vrijednost 800. Da bih objasnio kako se to slovo čita, pslužit ću se trima riječima koje ću napisati latinicom, samo ću na odgovarajućem mjestu napisati glagoljačko slovo. Evo tih triju riječi: mučiliwe. došawe. sveštenik. I glagoljicom: $\mathfrak{M}+\mathfrak{U}+\mathfrak{C}+\mathfrak{I}+\mathfrak{J}=\mathfrak{MUCIJ}$, $\mathfrak{D}+\mathfrak{O}+\mathfrak{S}=\mathfrak{DOS}$, $\mathfrak{S}+\mathfrak{V}+\mathfrak{E}+\mathfrak{N}+\mathfrak{I}+\mathfrak{K}=\mathfrak{SVENIK}$.

30. $\mathfrak{S}$ tj. s. To je jedino slovo koje je identično s ćirilčkim "s", ali se pretpostavlja, da ga je ćirilica preuzela od glagoljice, jer glagoljica je starije pismo.

34. $\mathfrak{A}$ tj. jatx. Jatx nema nikakve veze s nekakvom (nadri)aviokompanijom, nego je to znak za pisanje, a stručnjaci vele da bi ga trebalo čitati kao "j" odnosno na početku sloga (a time i riječi) kao "j".

35. $\mathfrak{J}$ tj. ju se i čita kao "ju".

O ostalim znakovima tzv. poluglasovima te nosnim vokalima mogu se kratko, ako bude zanimanja, osvrnuti sljedeći put, ali mogu već sada reći, da su ti znakovi u hrvatskoj glagoljici vrlo rano izgubili svaki smisao, iako su znakove pod rednim brojem 31. i 33. još dugo pisali i to u jako izmijenjenom obliku (Misal: ' i ' tj. samo kao malo duži ili kraći apostrof, a u standardnoj (novijoj) glagoljici: $\mathfrak{A}$ i $\mathfrak{I}$), ali i to bez reda i smisla, nego samo tako: zbog tradicije.

ko tko zna hrvatski ne će to pročitati kao "mošt", osim ako se iz konteksta ne vidi da se misli na tekućinu iz koje nastaje vino.

Pitanje slova "j" i "nj" se može riješiti kao i u latinici, znaci "ij" i "jn", ali ja sam za sebe pronašao drugo rješenje. U glagoljici imamo viška znakova koje za suvremeni hrvatski više ne trebamo, a to su na primjer znakovi za bivše tzv. poluglasove: $\mathfrak{A}$ i $\mathfrak{I}$. Tako predlažem: umjesto $\mathfrak{A}$ i $\mathfrak{I}$ pišimo $\mathfrak{J}$ i $\mathfrak{I}$. Da se bolje vidi, evo to isto povećano: $\mathfrak{IJ}$ i $\mathfrak{JI}$.

Pitanje slova "đ" sam gore riješio, naime $\mathfrak{IJ}$.

Slovo "čž" se može riješiti kao i u latinici: $\mathfrak{CZ}$, ali se može napraviti i ligatura (povezanica): $\mathfrak{C}+\mathfrak{Z}=\mathfrak{CZ}$, povećano: $\mathfrak{CZ}$.

Stari tekstovi nisu imali rečeničnih znakova u današnjem obliku: točka, zarez itd., pa se ja služim modernim znakovljem. Time sam, čini mi se, riješio sve probleme pisanja modernoga hrvatskog glagoljaškim slovima.

Ipak postoji još jedan problem: što ćemo s $\mathfrak{B}$ (jatzom)? Mislim, da kad ga ne treba više izmišljati, onda ga treba upotrijebiti tamo gdje mu je mjesto, to znači na onim mjestima gdje ikavci, ekavci ili (i)jekavci neku riječ ikavski, ekavski ili (i)jekavski izgovaraju. Tako (i)jekavci ne trebaju razmišljati kad treba pisati "slijedeći" a

kad "sljedeći", nego jednostavno napišu $\text{A}\text{B}\text{C}\text{D}\text{E}\text{F}\text{G}\text{H}\text{I}\text{J}\text{K}\text{L}\text{M}\text{N}\text{O}\text{P}\text{Q}\text{R}\text{S}\text{T}\text{U}\text{V}\text{X}\text{Y}\text{Z}$, a iz konteksta će se vidjeti da li je to bio particip: (pas je putom hodao i slijedio svoga gospodara, dakle hodao slijedeći gospodara), ili je to bio prilog vreme-

na, (pa smo se dogovorili da ćemo se vidjeti sljedeći tjedan), ili prilog mjesta, (pa smo shvatili da je Rubikon sljedeća rijeka koju nam je prijeći).

Za vježbu evo nekoliko (4) redaka s Bašćanske ploče slovima koja sam razvio prema njoj:

$\text{A}\text{B}\text{C}\text{D}\text{E}\text{F}\text{G}\text{H}\text{I}\text{J}\text{K}\text{L}\text{M}\text{N}\text{O}\text{P}\text{Q}\text{R}\text{S}\text{T}\text{U}\text{V}\text{X}\text{Y}\text{Z}$
 $\text{A}\text{B}\text{C}\text{D}\text{E}\text{F}\text{G}\text{H}\text{I}\text{J}\text{K}\text{L}\text{M}\text{N}\text{O}\text{P}\text{Q}\text{R}\text{S}\text{T}\text{U}\text{V}\text{X}\text{Y}\text{Z}$
 $\text{A}\text{B}\text{C}\text{D}\text{E}\text{F}\text{G}\text{H}\text{I}\text{J}\text{K}\text{L}\text{M}\text{N}\text{O}\text{P}\text{Q}\text{R}\text{S}\text{T}\text{U}\text{V}\text{X}\text{Y}\text{Z}$
 $\text{A}\text{B}\text{C}\text{D}\text{E}\text{F}\text{G}\text{H}\text{I}\text{J}\text{K}\text{L}\text{M}\text{N}\text{O}\text{P}\text{Q}\text{R}\text{S}\text{T}\text{U}\text{V}\text{X}\text{Y}\text{Z}$

Prepisano čistim slovima (bez imitiranja nejasnoće originala):

$\text{A}\text{B}\text{C}\text{D}\text{E}\text{F}\text{G}\text{H}\text{I}\text{J}\text{K}\text{L}\text{M}\text{N}\text{O}\text{P}\text{Q}\text{R}\text{S}\text{T}\text{U}\text{V}\text{X}\text{Y}\text{Z}$
 $\text{A}\text{B}\text{C}\text{D}\text{E}\text{F}\text{G}\text{H}\text{I}\text{J}\text{K}\text{L}\text{M}\text{N}\text{O}\text{P}\text{Q}\text{R}\text{S}\text{T}\text{U}\text{V}\text{X}\text{Y}\text{Z}$
 $\text{A}\text{B}\text{C}\text{D}\text{E}\text{F}\text{G}\text{H}\text{I}\text{J}\text{K}\text{L}\text{M}\text{N}\text{O}\text{P}\text{Q}\text{R}\text{S}\text{T}\text{U}\text{V}\text{X}\text{Y}\text{Z}$
 $\text{A}\text{B}\text{C}\text{D}\text{E}\text{F}\text{G}\text{H}\text{I}\text{J}\text{K}\text{L}\text{M}\text{N}\text{O}\text{P}\text{Q}\text{R}\text{S}\text{T}\text{U}\text{V}\text{X}\text{Y}\text{Z}$

Prijepis u latinicu:

**A CAISN GODU A AZB
OPAT DRŽIHA PISAHŦ SE O LEDI E JUŽE
DAZBVŦNIM RŦ KRALŦ HRŦVATŦSKŦ
DNISVOJEJE VŦ SVETUJULUCIJU**

Prijepis dodavajući u ( ) zagrade slova koja su se izbrisala ili radi kraćenja nikad nisu bila niti napisana:

**A(z). V(z ime o)CA I S(i)N(a i sveta)GO DU(h)A AZB
OPAT DRŽIHA PISAHŦ SE O LEDI(n)E JUŽE
DA ZŦBVŦNIM(i)RŦ KRALŦ HRŦVATSKŦ
DNI SVOJEJE VŦ SVETUJU LUCIJU**

Prijevod na današnji hrvatski:

**Ja. U ime Oca i Sina i Svetoga Duha. Ja
opat Držiha pisah ovo o ledini koju
dade Zvonimir kraj hrvatski
dana svojih u svetoj Luciji.**

Preostaje mi još jedan znak objasniti: H . To je povezanica dvaju E , samo što je drugo E okrenuto za 180 stupnjeva. Čita se kao da su napisana dva "E". Rekosmo da se "E" na početku sloga čita kao "je", pa se zato "H" čita "jeje".^{eb}

GODIŠNJA SKUPŠTINA HRVATSKE KULTURNE ZAJEDNICE WIESBADEN

Pismeni poziv upućen redovnom poštom:

Članovima i prijateljima koji podupiru ili prate rad Zajednice

P O Z I V

Štovane gospodje, štovana gospodo,
dragi prijatelji !

Srdačno Vas pozivamo na godišnju skupštinu Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden.

Skupština će se održati

u subotu, 13.3.1993.
u Wiesbadenu, u dvorani Hrvatske župe, Waldstrasse 95,
od 19 do 21 sat.

Predvidjen je ovaj dnevni red:

1. Pozdrav;
2. Izvješća o radu; daljnji rad;
Rasprava; prihvatanje izvješća;
3. Promjena statuta;
4. Razno.

Molimo Vas dodjite s prijedlozima, pitanjima i kritikom. Skupština, koju čine svi članovi zajednice, vrhovno je tijelo Zajednice i ona donosi sve ključne odluke o radu i životu ovoga društva.

Uz najsrdačnije pozdrave,

Maja Runje
Predsjednica

15.2.1993.

ZAGREB: 900 GODINA BISKUPIJE I 750 GODINA SLOBODNOG GRADA

Predavač: Dr.Ludwig Steindorff, Sveučilište Münster
Organizacija: Udruženje bivših studenata i prijatelja hrvatskih sveučilišta, Njemačka; Suorganizacija: Hrvatska kulturna zajednica Wiesbaden i drugi

Frankfurt, 26.2.1993.

Predavanje je upriličilo Udruženj bivših studenata i prijatelja hrvatskih sveučilišta, Njemačka, ("AMAC-Deutschland"), a uz potporu Hrvatskog kulturnog društva Frankfurt, Hrvatskog učiteljskog društva "Bartol Kašić" Frankfurt, Hrvatske kulturne zajednice Mainz i Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden.

Predavanje predavača, koji govori hrvatski i koji je izvrсни poznavatelj hrvatske povijesti, dojmilo se brojnog slušateljstva.

TRAŽIMO KUMOVE HRVATSKIM VOJNICIMA TEŠKO RANJENIM U OBRANI HRVATSKE

Hrvatska kulturna zajednica upravo je uspješno okončala jednogodišnji program potpore obiteljima u općini Perusic. Jedanaest obitelji je tijekom prošlih dvanaest mjeseci primalo mjesečno 100.-DM.

U mjesecu travnju želimo započeti novim programom: tražimo kumove za deset hrvatskih vojnika koji su teško ranjeni u obrani Hrvatske. Invalidi su predloženi između velike skupine od preko stotinu bolesnika koji se upravo liječe u Stubičkim toplicama. Njihovo je obiteljsko stanje najsiromašnije, a izgledi da budu rehabilitirani i zaposleni najmanje.

Želimo pokazati solidarnost s ljudima koji su za našu ukupnu slobodu dali svoje zdravlje i svoju budućnost: tražimo kumove koji žele pojedinom invalidu mjesečno slati između 50.-DM i 100.-DM tijekom 12 sljedećih mjeseci. Novac je moguće slati izravno na devizni račun invalida ili preko Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden. Ako se novac šalje preko Zajednice, kumovi dobivaju potvrdu kojom doznačeni iznos isključuju iz oporezivanja.

Kumove tražimo za ove teške invalide:

1. Marko Dumandžić, rođen 1967., oženjen, Školska 28, Djakovo;
2. Robert Koradžija, rođen 1962., oženjen, Kuzmiakova 21, Zagreb;
3. Ante Kružičević, rođen 1954., oženjen, otac dvoje djece, Barbarića 5, Zrnovica;
4. Mirko Mikić, rođen 1960., oženjen, otac dvoje djece, Ulica kralja Zvonimira 55, Pleternica;
5. Drago Filipović, rođen 1964., neoženjen, Strossmayerova 29, Novska;
6. Vinko Straga, rođen 1954., oženjen, otac dvoje djece, Maršala Tita 101 Prekopakra, Pakrac;
7. Miroslav Pavletić, rođen 1967, otac jednog djeteta, Banijsko selo 34, Duga Resa;
8. Stipo Grgić, rođen 1960, oženjen, otac troje djece, Novska 34/III, Zagreb-Savica;
9. Luka Jurić, rođen 1973., neoženjen, bez stana, (Stubičke toplice);
10. Branko Grmovšek, otac troje djece, bez stana, (Stubičke toplice).

Hrvatska kulturna zajednica je kao društvo tijekom 1992. godine uputila u Hrvatsku novčanu pomoć od ukupno 47.200.-DM.

Zajednica je sudjelovala u više akcija prikupljanja novčane pomoći zajedno s drugim hrvatskim društvima. Tako je npr. u lipnju, u općoj hrvatskoj akciji u Wiesbadenu, prikupljeno i poslano 40.000.-DM.
